Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19282

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i (ÇÖYDÖ), ö?rencilerin ya?am doyumlar?n? çe?itli alanlarda (aile, okul, arkada?lar, çevre ve benlik) de?erlendirmeyi amaçlayan bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, orijinal olarak Amerika Birle?ik Devletleri'nde geli?tirilen Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale (MSLSS) ölçe?inin Türk kültürüne ve diline uyarlanmas? çal??mas? sonucunda ortaya ç?km??t?r. Ölçe?in uyarlama ve psikometrik özellikleri, 2007 y?l?nda As?m Çivitçi taraf?ndan gerçekle?tirilen kapsaml? bir çal??ma ile incelenmi?tir. Bu uyarlama, Türk e?itim sistemindeki ö?rencilerin genel ve alana özgü ya?am doyumu düzeylerini bilimsel olarak ölçmek için güvenilir ve geçerli bir zemin sunmaktad?r.

Ölçe?in temel amac?, ö?rencilerin öznel iyi olu? hallerini tek bir genel puan yerine, ya?amlar?n?n farkl? kritik alanlar?ndaki doyum düzeylerini ayr? ayr? de?erlendirerek daha detayl? bir profil çizmektir. Bu çokboyutlu yakla??m, özellikle ö?renci dan??manl??? ve e?itim politikalar?n?n geli?tirilmesi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Ya?am doyumu, ö?renci, uyarlama, psikometrik özellikler, çokboyutluluk, güvenirlik, geçerlik, öznel iyi olu?.

Yazarlar

As?m Çivitçi (Uyarlama Yazar?)

Amaç

Bu ölçe?in birincil amac?, orijinali Huebner taraf?ndan geli?tirilen Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i'nin (MSLSS) Türkçe konu?an ve Türkiye'deki e?itim kurumlar?na devam eden ö?renciler için kültürel ve dilsel adaptasyonunu sa?lamakt?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk ö?rencilerin ya?am doyumu deneyimlerini do?ru bir ?ekilde yans?t?p yans?tmad???n? test etmeyi hedeflemi?tir.

?kincil olarak, ölçek, ara?t?rmac?lara ve uygulay?c?lara, ergen ve genç yeti?kin ö?rencilerin ya?am?n kritik alanlar?ndaki doyum düzeylerini (örne?in; okul, aile ili?kileri, arkada?l?klar) ölçmek için standartla?t?r?lm??, güvenilir ve geçerli bir araç sunmay? amaçlamaktad?r. Elde edilen veriler, ö?rencilerin psikososyal ihtiyaçlar?n? belirlemede ve ilgili rehberlik programlar?n? tasarlamada kullan?labilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i, ya?am doyumunu tek bir genel yap? olarak de?il, çe?itli alt boyutlardan olu?an karma??k bir yap? olarak ele al?r. Ölçe?in ölçtü?ü temel psikolojik yap?, Bili?sel Ya?am Doyumu (Cognitive Life Satisfaction) kavram?d?r. Bu yap?, bireyin ya?am?n?n belirli alanlar?n?n kendi standartlar?na ne kadar uygun oldu?u hakk?ndaki bilinçli de?erlendirmesini ifade eder.

Ölçek, tipik olarak a?a??daki be? temel boyutu ölçmektedir:

Aile Doyumu: Aile ili?kilerinden al?nan genel doyum düzeyi.
Okul Doyumu: E?itim ortam?ndan, derslerden ve okul ya?am?ndan al?nan doyum.
Arkada?lar Doyumu: Akran ili?kilerinden ve sosyal destekten al?nan doyum.
Çevre Doyumu: Ya?an?lan çevreden, mahalleden ve toplumsal ko?ullardan al?nan doyum.
Benlik Doyumu: Ki?inin kendine, yeteneklerine ve ki?isel özelliklerine dair genel doyum düzeyi.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe'ye uyarlanmas? çal??mas?nda (Çivitci, 2007), kapsaml? geçerlik analizleri yürütülmü?tür. Bu analizler, ölçek maddelerinin kültürel ba?lamda anlam bütünlü?ünü korudu?unu ve ölçmek istedikleri yap?y? gerçekten ölçtü?ünü do?rulamay? amaçlam??t?r.

Yap? geçerli?ini incelemek amac?yla genellikle Faktör Analizi (Do?rulay?c? Faktör Analizi - DFA) kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in orijinal be? faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?unu ve veri ile model uyumunun kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstermi?tir. Ek olarak, ay?rt edici geçerlik ve ölçüt ba?lant?l? geçerlik çal??malar? da rapor edilmi?tir.

Güvenirlik

Uyarlama çal??mas?nda (Çivitci, 2007), Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?lar? hesaplanm??t?r. Yüksek iç tutarl?l?k katsay?s? (genellikle Cronbach Alfa de?eri), ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Çivitci'nin çal??mas?nda, hem alt boyutlar hem de toplam ölçek puan? için elde edilen Cronbach Alfa de?erlerinin literatürde kabul edilen güvenirlik s?n?rlar? içinde (genellikle 0.70 ve üzeri) oldu?u rapor edilmi?tir. Ayr?ca, zaman içinde ölçümün stabilitesini de?erlendirmek amac?yla test-tekrar test güvenirlik katsay?lar? da hesaplanm?? olabilir.

Faktör Analizi

Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i'nin Türkçe versiyonunun yap? geçerli?ini belirlemek

ARABPSYCHOLOGY.COM

için yap?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), ölçe?in kuramsal olarak beklenen çokboyutlu yap?s?n? desteklemi?tir. Bu analizler, orijinal modelde yer alan be? faktörlü yap?n?n (Aile, Okul, Arkada?lar, Çevre ve Benlik Doyumu) Türk ö?renci popülasyonunda da istatistiksel olarak anlaml? ve iyi uyum gösteren bir model oldu?unu do?rulam??t?r.

Faktör yüklerinin yüksek olmas?, maddelerin ait olduklar? alt boyutlar? güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir. Bu sonuçlar, ölçe?in her bir alt boyutunun ba??ms?z ve ayr?k yap?lar? ölçme yetene?ine sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Tipik olarak 5 veya 6 noktal? Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?r (Örne?in: 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum; 6=Kesinlikle Kat?l?yorum).

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal (?ngilizce).

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (?lkö?retim son s?n?f, ortaokul ve lise ö?rencileri).

Ya? Grubu: Genellikle 10-18 ya? aral???.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, farkl? sosyo-ekonomik ve co?rafi bölgelerden seçilen ortaokul ve lise ö?rencileri üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulamas?na uygun, öz bildirim (self-report) yöntemi ile uygulanan ka??t-kalem ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Ya?am doyumu, ölçek, psikometri, ergenlik, ö?rencilik, faktör analizi, iyi olu?, uyarlama, As?m Çivitçi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: acivitci@pau.edu.tr (As?m Çivitçi)

Yaz??ma Adresi: Pamukkale Üniversitesi, E?itim Fakültesi, Denizli, Türkiye (Uyarlama s?ras?nda belirtilen kurum).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Yay?n Y?l?: 2007 (Türkçe Uyarlama Çal??mas?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle yazar?n iznine tabidir. Kullan?m ve ücret bilgisi için sorumlu yazar As?m Çivitçi ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Link: Ölçe?in yay?nland??? dergi say?s?na eri?im linki: ejer.com.tr.

Kaynaklar

Çivitci, A. (2007). Çokboyutlu ö?renci ya?am doyumu ölçe?inin Türkçe'ye uyarlanmas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??malar?. *E?itim Ara?t?rmalar?-Eurasian Journal of Educational Research, 26*, 51-60.

Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynak içerikte ölçek maddeleri sunulmam??t?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için yukar?da belirtilen referans makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM